

کشور در شش ماهه نخست سال برابر با ۶۷ میلیارد و ۳۶۶ میلیون دلار بوده که همچون روال سال‌های گذشته ۸۵/۳ درصد آن صادرات نفت و گاز بوده است. همچنین بر اساس اعلام اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، ارزش صادرات غیرنفتی کشور نیز در هفت ماهه نخست سال ۸۷ با ۳۵ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل، به رقم ۱۱ میلیارد و ۳۵۱ میلیون و ۷۲۰ هزار دلار رسید. همچنین طی این مدت ۳۳ میلیارد و ۵۹۴ میلیون و ۵۰۰ هزار دلار کالا وارد کشور شده است که حکایت از رشد ۳۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل دارد. لازم به ذکر است که تراز بازرگانی کشور در شش ماهه نخست سال با مازادی معادل ۳۱ میلیارد و ۸۵۸ میلیون دلار روبه‌رو بوده است. مازاد مذکور در تعامل

بازارهای پولی و بانکی در سال ۸۷

بازار بیزار!

با کسری ۴ میلیارد و ۲۸۸ میلیون دلاری تراز خدمات خارجی و تراز مثبت ۵۴۱ میلیون دلاری انتقالات باعث شد تا مازاد حساب جاری تراز پرداخت‌ها به ۲۸ میلیارد و ۱۱۱ میلیون دلار برسد. خالص حساب سرمایه کشور نیز در شش ماهه نخست سال ۸۷ از کسری معادل ۸ میلیارد و ۹۰۲ میلیون دلار برخوردار بوده که این میزان کسری در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، از رشد ۳۰/۸ درصدی برخوردار است. بخش عمده‌ای از کسری حساب سرمایه، به سرفصل کوتاه مدت مربوط می‌شود که با ۶ میلیارد و ۶۷۲ میلیون دلار کسری روبه‌رو بوده است. گفتنی است میزان بدهی‌های خارجی ایران نیز در مدت تحت بررسی ۲۳ میلیارد و ۳۰۴ میلیون دلار بوده است. ■

روند قیمت‌ها

متوسط شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران، بر مبنای سال پایه ۸۳ در ۹ ماهه اول سال ۸۷ به عدد ۱۸۰/۵ بالغ گردید که در مقایسه با دوره مشابه سال ۸۶ معادل ۲۷/۱ درصد افزایش داشته است. گفتنی است، نرخ تورم کشور از مهرماه تادی ماه سال ۸۷ معادل ۵/۵ واحد درصد کاهش یافت. شاخص مذکور نسبت به ماه‌های مشابه سال قبل در مهر، آبان، آذر و دی ماه به ترتیب معادل ۲۹/۵ درصد، ۲۸/۳ درصد، ۲۶/۴ درصد و ۲۴/۰ درصد افزایش داشته که نشان‌دهنده روند کاهشی رشد تورم در ماه‌های مذکور، نسبت به ماه‌های مشابه سال قبل می‌باشد.

متوسط شاخص بهای تولیدکننده در ایران نیز بر مبنای سال پایه ۷۶ در ۹ ماهه اول سال ۸۷ به عدد ۲۳۳/۳ رسید که نسبت به دوره مشابه سال قبل با ۲۳/۳ درصد افزایش مواجه است. متوسط شاخص بهای کالاها صادراتی نیز در ایران بر مبنای سال پایه ۷۶ در مدت مذکور به عدد ۶۶۳/۴ رسید که در مقایسه با دوره مشابه سال ۸۶ معادل ۲۱/۸ درصد افزایش داشته است.

ارز و سکه

بر اساس اعلام بانک مرکزی، در ۹ ماهه اول سال ۸۷ متوسط قیمت فروش سکه تمام بهار آزادی طرح قدیم در شهر تهران ۲ میلیون و ۳۴۷ هزار و ۵۱۳ ریال و طرح جدید ۲ میلیون و ۴۷ هزار و ۸۶۳ ریال بود که نسبت به دوره مشابه سال ۸۶ به ترتیب ۳۲/۳ و ۲۶/۹ درصد افزایش یافته است.

همچنین در مدت مذکور، متوسط قیمت فروش یک دلار آمریکا و یک یورو در بازار آزاد شهر تهران، به ترتیب ۹ هزار و ۶۰۴ ریال و ۱۴ هزار و ۷ ریال بود که نسبت به دوره مشابه سال قبل به ترتیب ۲/۷ درصد و ۷/۷ درصد افزایش داشته است. اکنون سال ۸۷ را در شرایطی به پایان رسانده و آغازگر سال ۸۸ هستیم که رییس‌جمهور کشورمان هنگام تقدیم لایحه بودجه به مجلس، آن را با شرایط امروز اقتصاد جهان متناسب دانسته و کاهش چشمگیر وابستگی بودجه سال ۸۸ را به نفت، جهشی بزرگ در اقتصاد کشور خوانده است. وی اجرای اصل ۴۴، تکمیل طرح‌ها و تداوم صرفه‌جویی را از مهمترین ویژگی‌های بودجه ۸۸ دانسته است. ■

بررسی نظام پولی و اعتبار کشور و همچنین بازار سرمایه در سال ۸۷ مبین الزام دولت در تغییر نگرش خود به بسیاری از سیاست‌های اتخاذی پولی و بانکی در سال آتی است.

پول و اعتبار

امید پرداخت نرخ‌های پایین سود، به بانک‌های دولتی روی آورده بودند. از طرفی نرخ سود مورد انتظار تسهیلات در عقود مبادله‌ای در بخش صنعت و معدن، مسکن، صادرات و بازرگانی و خدمات ۱۲ درصد و در بخش کشاورزی ۱۰ درصد اعلام شده بود. همچنین در شرایطی که نرخ تورم بیشتر از نرخ سود سپرده‌های بانکی است، مردم برای جلوگیری از زیان و کاهش ارزش پول خود، اقدام به خارج کردن سپرده‌های خود از بانک‌ها می‌نمایند که این عمل در سال ۸۷ به وقوع پیوست. بر این اساس، طبق آخرین آمار ارایه شده توسط بانک مرکزی، در نیمه نخست سال ۸۷ نرخ جذب سپرده بانکی منفی بوده است.

با این حال، اقدام بانک مرکزی در دی ماه سال ۸۷ مبنی بر صدور مجوز انتشار ۵ هزار میلیارد ریال اوراق مشارکت در راستای کمک به رشد اقتصادی کشور و به منظور تأمین مالی طرح‌های عمرانی از جمله سدسازی و نیروگاهی مربوط به شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران که با سود ۱۸ درصد در سال به فروش رسید، گواه آن است که دولت هم متقاعد شده است که با نرخ سود ۱۵/۵ درصد، امکان فروش اوراق مشارکت وجود ندارد.

بازار سرمایه

در شش ماهه ابتدای سال ۸۷ حدود ۲۵ هزار و ۷۷۱ میلیون سهم به ارزش ۱۰۱ هزار و ۹۰۶ میلیارد ریال در سازمان بورس اوراق بهادار تهران معامله شد. در این دوره، متوسط شاخص‌های تعداد و ارزش سهام معامله شده به ترتیب به اعداد ۳۶۱/۳ و ۱۹۵/۶ رسید که نسبت به دوره مشابه سال ۸۶ به ترتیب ۱۱/۴ درصد و

رشد نقدینگی کشور در پایان فصل اول سال ۸۷ با سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی با کاهش ۱/۱ درصدی نسبت به اسفند ۸۶ به ۱۶۲ هزار و ۲۶۶ میلیارد تومان رسید. همچنین این عدد در پایان شهریور ۸۷ با رشد ۱/۸ درصد، رقمی معادل ۱۶۷ هزار و ۶۰ میلیارد تومان بوده است. گفتنی است که رشد نقدینگی در سال‌های ۸۳ تا ۸۶ به ترتیب ۳۰/۲، ۳۴/۳، ۳۹/۴ و ۲۷/۷ به ثبت رسیده است. سیر نزولی تورم که در سال ۸۴ به ۱۲/۱ درصد رسیده بود، به مدد افزایش نقدینگی - حجم نقدینگی کشور طی سه سال دو برابر شد و از ۶۸ هزار و ۵۸۶ میلیارد تومان در پایان سال ۸۳ به ۱۶۴ هزار و ۲۹ میلیارد تومان در پایان سال ۸۶ رسید - به ۲۹/۵ درصد در مهرماه ۸۷ افزایش یافت.

همچنین پول نقد به صورت اسکناس و مسکوک در دست مردم که شناخته شده‌ترین ابزار پرداخت می‌باشد و توسط آن تسویه مبادلات بدون نیاز به هرگونه نهاد واسطه‌ای انجام پذیر است، با ۳۰/۲ درصد رشد نسبت به اسفند ۸۶ به ۱۰۴ هزار و ۱۳۹ میلیارد ریال در شهریور ۸۷ رسید. از سوی دیگر، در پی اعلام بخشنامه یکسان‌سازی نرخ سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری از سوی بانک مرکزی ایران در آذر ۸۷ حداقل و حداکثر نرخ سود پرداختی بانک‌ها بین ۹ تا ۱۹ درصد تعیین شد. این بخشنامه در جهت تعدیل حرکت سپرده‌ها در بانک‌ها صادر شد. گفتنی است که در چند ماه نخست سال، مردم در حالی سپرده‌های بانکی خود را برای دریافت سود بیشتر، از بانک‌های دولتی خارج و آن را به بانک‌های خصوصی منتقل می‌کردند که پیش از آن برای اخذ تسهیلات به